

PRO

Äldre frågor på undantag – igen!

UPPFÖLJNING AV PRO-RAPPORTEN ÄLDREFRÅGOR PÅ UNDANTAG I SVENSK POLITIK

Innehåll.

1. Förord	4
2. Inledning	5
3. Äldrefrågorna i partierna	6
Slutsats	6
4. Äldres representation i riksdagen och i EU	7
Representationen av äldre i riksdagen	7
Slutsats	8
EU-parlamentet	8
Slutsats	8
5. Äldrefrågorna i riksdagen	9
Partiledardebatten i riksdagen den 18 juni 2014	9
Slutsats	9
6. Äldrefrågorna på debattsidorna	10
Slutsats	10

1. Förord.

Det drar ihop sig till val. Och att valrörelsen har kommit igång på allvar märks inte minst på att debatterna mellan partiföreträdarna avlöser varandra. Från PRO:s sida försöker vi att påverka de politiska partierna att ta ställning för de frågor som är viktiga för oss äldre.

Men det är tufft.

Liksom våren 2013, då vi första gången gjorde undersökningen om hur mycket utrymme äldrefrågorna har i den politiska debatten, så är det jobben och skolan som även detta år dominerar den politiska dagordningen. Äldrefrågorna saknas fortfarande. Trots att det är valår.

Jag har stor förståelse för att de politiska samtalen handlar om jobb och skola. De frågorna är avgörande för allas vår möjlighet till välfärd. Men att driva för oss äldre viktiga frågor som boende, omsorg, makt och inflytande med flera står inte i något motsatsförhållande till detta. Ett samhälle som omfattar och bryr sig om alla grupper har goda chanser att vara ett välmående samhälle.

PRO fortsätter att vara pensionärernas röst i den politiska debatten. Det behövs eftersom äldres andel i riksdagen inte på något sätt speglar äldres andel av befolkningen. Vi äldre utgör 25 procent av väljarkåren i årets val, men endast två procent av riksdagspartiernas fem toppkandidater på samtliga riksdagslistor, vilket i praktiken är de som i normalfallet står på valbar plats.

Det finns att göra. Och ännu återstår lite tid innan valet. Fram till dess ska vi synas och höras i hela landet för att göra äldrepolitiskt avtryck hos de politiska partierna.

Visby den 2 juli 2014

Curt Persson
Ordförande PRO

2. Inledning.

PRO publicerade i juni 2013 rapporten "Äldre frågor på undantag i svensk politik" som beskrev äldre frågornas närvaro (eller snarare frånvaro) i svensk politisk debatt. I denna rapport följer vi upp resultatet från den rapporten för att se om det har skett någon förändring.

Vi undersöker dels representationen av äldre i riksdagen och EU-parlamentet, dels närvaron av äldre frågorna i riksdagen, hos de politiska partierna samt på några av de stora tidningarnas debattsidor under perioden januari till och med april 2014.

Utgångspunkten är, likt i den ursprungliga rapporten, att av svenska folket är idag cirka 20% över 65 år. Antalet personer över 80 år i Sverige är runt en halv miljon. Gruppen 65+ utgör omkring 25% av väljarna.

Definitionen av äldre frågorna, samt våra avgränsningar, är samma som i rapporten från 2013. Relevanta äldre frågor är sådana som uttryckligen och specifikt berör äldres livssituation, exempelvis äldreomsorgen, äldreboenden, hemtjänst, äldres fallolyckor, tillgänglighetsfrågor, äldre invandrares problem med språk- och kultur, åldersdiskriminering på arbetsmarknaden, äldre HBT-personer, våld mot äldre, närings- och matfrågor samt bostadstillägg för pensionärer.

Vi har också tagit med artiklar och motioner om valfrihet/vinst under förutsättning att de specifikt handlar om valfrihet/vinst i äldreomsorgen.

Frågor som inte tagits med i denna rapport gäller vården mer generellt. Således har motioner, artiklar, pressmeddelanden och annat inte tagits med om de ansetts beröra allmängiltiga vårdfrågor.

Detsamma gäller diskussionen som behandlar pensionssystemet mer generellt, eftersom det är en fråga som rör flera åldersgrupper. Inte heller har vi tagit med diskussionen om pensionärernas relativt högre skatt.

I vissa fall kan det naturligtvis vara svårt att dra gränser för vad som är specifikt och vad som kan betraktas som mer allmängiltigt. Läsaren bör därför se på rapporten som en god indikation på hur det ligger till med äldre frågornas närvaro – eller snarare frånvaro – i det politiska samtalet.

3. Äldrefrågorna i partierna.

Vi har följt upp hur partierna lyfter äldrefrågorna på sina hemsidor samt i pressmeddelanden under januari till och med april 2014.

Tabellen visar hur det såg ut på partiernas hemsidor den 9-10 juni, 2014.

	S	MP	V	M	FP	C	KD	SD
Totalt antal pressmeddelanden	71	90	52	31	51	85	74	85
Pressmeddelanden om äldrefrågor	0	0	2	0	0	0	5	1
Lyfts äldrefrågor på hemsidan?	nej	nej	nej	nej	nej	nej	nej	ja
Finns äldrefrågor med som nyheter på hemsidan?	nej	nej	nej	nej	nej	nej	nej	nej

Slutsats.

Äldrefrågorna kommuniceras knappast alls på partiernas hemsidor. Inför valet förefaller frågorna snarast mindre intressanta nu, än hur det var för ett år sedan. Kristdemokraterna är det parti som ger frågorna mest utrymme.

4. Äldres representation i riksdagen och i EU.

Representationen av äldre i riksdagen.

Rapporten från juni 2013 visade att av de 349 ledamöterna som valdes in i riksdagen 2010 var det bara åtta personer som var 65 år eller äldre. Det motsvarar färre än tre procent av samtliga riksdagsledamöter.

Vi har gått igenom valsedlarna för samtliga riksdagspartier till riksdagsvalet 2014. Nedan en sammanställning av samtliga kandidater i åldersgrupperna 65 plus och 70 plus av samtliga 10 toppkandidater i alla partier i alla 29 valkretsar.

Parti	Antal kandidater 65+ på topp 10	Antal kandidater 65+ på topp 5	Antal kandidater 70+ totalt
S	4	2	1
V	20	10	5
MP	22	8	4
M	18	6	1
FP	10	5	5
KD	30	8	8
C	13	6	5
SD*	0	0	0

*) När det gäller SD så har partiet samma lista med samma namn i alla valkretsar. Således omfattar SD:s listor totalt tio personer.

Totalt finns alltså 29 valkretsar, vilket innebär att vi har 290 ledamöter på de tio första platserna per parti. Multiplikerar vi åtta partier har vi totalt 2 320 kandidater till riksdagen som står på plats 1 till 10. Av alla kandidater på de tio översta platserna på partiernas listor är det endast fem procent som 65 år eller äldre. Det är 116 äldre av 2 320 kandidater.

Bland de fem toppkandidaterna (i praktiken de som i normalfallet står på valbar plats) är knappa två (2) procent 65 år eller äldre. Det är 23 äldre av 1 160 toppkandidater.

Socialdemokraterna har minst äldre personer på sina riksdagslistor. I 14 valkretsar finns ingen socialdemokratisk kandidat över 60 år.

Vänsterpartiet har flest äldre på topp 5.

De äldsta kandidaterna till riksdagen är en 82 årig miljöpartist samt två 81-åriga folkpartister.

Slutsats.

Jämfört med nuvarande mandatperiod så ser det inte ut att bli bättre med äldres representation under kommande mandatperiod.

EU-parlamentet.

När det gäller representationen i EU-parlamentet föll valet i maj 2014 ut så att av Sveriges 20 europaparlamentariker är tre över 65 år, en folkpartist och två socialdemokrater. Vilket utgör 15 procent av parlamentarikerna.

Slutsats.

Representationen för äldre i EU-parlamentet är bättre än i riksdagen.

5. Äldrefrågorna i riksdagen.

Hur har frågorna debatterats i riksdagen under riksmötet 2013/14 fram till maj månad? En genomgång av motioner, interpellationer och frågor på riksdagens hemsida ger följande bild jämfört med för ett år sedan:

Riksmöte	2012/13	2013/14
Motioner	40 (84)	41 (108)
Interpellationer & Skriftliga frågor	10 (85)	7 (96)

Hittills under innevarande riksmöte har det lämnats in 41 motioner som direkt berör äldrefrågor (av de totalt 108 motioner som man finner vid sökning på riksdagens hemsida på sökordet äldre* som rör socialutskottet). Detta är nästan exakt lika många som året innan.

När det gäller interpellationer och skriftliga frågor kan man möjligen se en liten relativ nedgång.

Partiledardebatten i riksdagen den 18 juni 2014.

Tidningen Svenska Dagbladet har under den sista riksdagsdebatten före valet fört statistik över vilka av väljarnas tio viktigaste frågor som partiledarna har tagit upp för diskussion.¹

Väljarna rankar frågorna på detta sätt:

1. Skola
2. Sjukvård
3. Jobb
4. Äldreomsorg
5. Sveriges ekonomi
6. Miljö
7. Invandring
8. Pensioner
9. Lag och ordning
10. Skatter

Partiledarna däremot valde att i första hand prata om jobben (71 gånger), följt av skolan (51 gånger). Partiledarna verkade dock inte vara lika intresserade av att debattera äldreomsorg (17 gånger), sjukvård (10) och pensioner (6 gånger).

Det var jobben, väljarnas tredje viktigaste fråga, som partiledarna debatterade mest, följt av skolan. Däremot tycks partiledarna inte lika intresserade av vård, äldreomsorg och pensioner som väljarna. (Källa: http://www.svd.se/nyheter/valet2014/partiledardebatten-i-riksdagen_3667464.svd)

Slutsats.

Vi drar slutsatsen att det inte skett någon ökad aktivitet i riksdagen när det handlar om äldrefrågorna.

¹ Varje gång ett ämne tagits upp på nytt, efter att det i debatten talats om något annat, räknas det som ett nytt omnämnande i SvD:s sammanställning. De tio ämnena som är de viktigaste för svenskarna är sammanslagna opinionsmätningar av Sifo, Novus, Ipsus och United Minds.

6. Äldrefrågorna på debattsidorna.

2013 jämförde vi antalet debattartiklar om äldrefrågorna i Dagens Nyheter (DN), Svenska Dagbladet (SvD), Göteborgsposten (GP) och Sydsvenskan, med antalet artiklar om skolan, polisen och arbetsmarknaden. Då visade det sig att i samtliga granskade tidningar, utom i GP, fick äldrefrågorna mindre utrymme än såväl skolfrågor som polisfrågor och arbetsmarknadsfrågor. I GP fick polisfrågorna minst utrymme. Skolfrågor och arbetsmarknadsfrågor fick mest utrymme i samtliga granskade medier. I SvD fick skolfrågorna mest utrymme med 151 artiklar vilket var nästan 10 gånger så mycket som äldrefrågorna. I DN fick arbetsmarknadsfrågorna störst utrymme med nästan 100 artiklar vilket var nästan 5 gånger så mycket som äldrefrågorna.

I denna rapport har vi undersökt huruvida antalet äldre-artiklar har ökat eller minskat under januari till och med april 2014 jämfört med samma period året innan.

Vi fann att i landets fyra största morgontidningar har det under årets fyra första månader endast publicerats 10 debattartiklar om äldrefrågor.

GP och Sydsvenskan publicerade fyra artiklar vardera. I DN och SvD publicerades en artikel.

Under samma period, januari till och med april 2013, publicerades totalt 17 debattartiklar i de fyra tidningarna. Sju i GP, fem i SvD, fyra i DN samt en i Sydsvenskan.

Slutsats.

Vi drar slutsatsen att äldrefrågorna i år får ännu mindre utrymme på debattsidorna än förra året.

PRO

© Juni 2014, PRO, Pensionärernas Riksorganisation
Text: Lars Jederlund, Vetsam
Produktion: IK Stockholm, Tryck: Printgraf
Artikelnummer: PRO702, Foto: Johnér
www.pro.se